

PORT
PAYÉ
HELLAS

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

Έλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ό Μητροπολίτης Αττικῆς και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
Αριθμός φύλλου 117

16 Σεπτεμβρίου 2003

Ο πόλεμος

δική μου γενιά, περπάτησε μέσα στήν καταχνιά τῶν ἀμφισβητήσεων και μέσα στά φαράγγια τοῦ ἀνίερου πολέμου. Καί δέν ἀναφέρομαι μόνο στίς ἀτέλειωτες, παγκόσμιες ἡ τοπικές, συρράξεις, πού ἔλουσαν ὀλόκληρο τόν πλανήτη μέ αἷμα και δάκρυ. Χρέος μου νά υπομνήσω και νά σκιαγραφήσω και τό κλίμα τῆς ἐχθρότητας και τό κύμα τῶν ἐπιθέσεων, πού ἐπικεντρώθηκαν στήν πίστη και στό πρόσωπο τοῦ σαρκωμένου Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Οἱ ἐπιθέσεις αὐτές δέ στόχευσαν στήν ἀναχάραξη τῶν συνόρων τῆς πολιτικῆς και τῆς στρατιωτικῆς ἔξουσίας και στήν ἀναδιανομή τοῦ σωρευμένου ὑλικοῦ πλούτου, Χτύπησαν τήν καρδιά, πού δίνει παλμό και δραμα και ζωή στήν ἀνθρώπινη κοινωνία. Πολέμησαν μέ λύσσα τήν πίστην. Ἐπιδίωξαν νά ἀπογυμνώσουν τόν ἀνθρωπο ἀπό τή δύναμη και τήν ἔμπνευσην και τό νοηματισμό και τήν παρηγοριά, πού τοῦ δίνει ἡ πίστη στό Δημιουργό και Πατέρα και νά τόν καταστήσουν ἀδύναμο πλάσμα, μονάδα εὔκολης ἐκμετάλλευσης στά χέρια τῶν δυναστῶν τῆς οἰκουμένης.

Οι τέσσερις τελευταῖοι αἰῶνες κύλησαν μέσα στήν καταιγίδα τοῦ πολέμου ἐνάντια στήν πίστη. Μέ κορύφωση τόν εἰκοστό αἰώνα, πού θά καταγραφεῖ στήν ιστορία ως ὁ σκληρότερος καί τραγικότερος. Ἡ πίστη στό Θεό ἀντιμετωπίζόταν ως προδοσία τοῦ κατεστημένου συστήματος καί ως προδοσία. Ἡ λατρεία καί ἡ κοινωνία μέ τά πρόσωπα τῶν ἀγίων μας, στιγματίζόταν ως πράξη ἀπαγορευμένη καί κολάσιμη. Ἀκόμα καί ἡ ἀπλή ἐπίσκεψη στό Ναό τοῦ Θεοῦ, στό χῶρο τῆς σύναξης τοῦ ἔκκλησιαστικοῦ Σώματος καί τῆς Εὐχαριστιακῆς ἀναφορᾶς, ἀποτελοῦσε ἔνδειξη ἐμμονῆς στά παραδοσιακά σχήματα καί ἀπόρριψης τοῦ προοδευτικοῦ(!) πνεύματος τῆς ἀθεϊας.

Σκληρός ὁ πόλεμος. Τραγικές οἱ ἐμπειρίες. Μέ τή σημαία τῆς ἐλευθερίας καταματωμένη καί μέ τίς διακηρύξεις τοῦ σεβασμοῦ τῆς προσωπικότητας κατακουρελιασμένες, ὁ ἀθεϊσμός ἔξόρμησε στήν ἀναπτυγμένη εὐρωπαϊκή ἥπειρο καί σ' ὅλοκληρο τόν κόσμο, γιά νά πνίξει τήν πίστη. Νά ἐγκαταστήσει καθεστώς σκοτεινῆς ἔξαρτησης ἀπό τόν ὑλισμό. Καί νά ἐντάξει τούς ἀνθρώπους στά τυποποιημένα σχήματα τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἐκμετάλλευσης.

Γεμάτες οἱ ἀκοές μας ἀπό τή διαλεκτική τοῦ ἀθεϊσμοῦ. Θολό τό μυαλό μας ἀπό τό σωρευμένο ἀντιφατικό ὑλικό. Παγωμένες οἱ καρδιές μας ἀπό τήν ἐπίμονη προπαγάνδα. Δυνατή ἡ ἐσωτερική πάλη, πού σηματοδοτοῦσε καί σηματοδοτεῖ μέσα μας ἡ ἀδιάκοπη πλύση τῶν ἐγκεφάλων μας.

Ηέκστρατεία, γιά τόν πνιγμό καί τόν ἀφανισμό τῆς πίστης, ἐπικαλύφθηκε μέ τήν ἐντυπωσιακή ἐτικέτα τῆς ἀπελευθέρωσης. Τῆς ἀποκοπῆς ἀπό τά ταμπού, πού δένουν καί αἰχμαλωτίζουν τήν ἀνθρώπινη ζωτικότητα. Τοῦ ἀνοίγματος στήν νέα ἐποχή, πού οἰκοδομεῖται μέ ἀποκλειστικό ἐργαλεῖο τόν «ὅρθο λόγο» καί ὑψώνει τόν ἐντυπωσιακό πύργο τῆς προωθημένης γνώσης καί τῆς ἔξειδικευμένης τεχνολογίας.

Καθώς γύρισε ἡ χιλιετία καί ὁ αἰώνας, θά ἔταν χρήσιμο νά ἐπιχειρηθεῖ ἔνας ἀπολογισμός τοῦ πολέμου κατά τῆς πίστης. Μιά τέτοια τολμηρή πράξη ἵσως ἀποκάλυψε, πώς πολεμώντας τήν πίστη, σκοτώσαμε τήν ἀνθρωπία μας καί τήν ἐλπίδα μας.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Τό αρθρο, πού καταχωροῦμε σήμερα στή στίλη αυτή προέρχεται από τήν ἀγωνιστική δημοσιογραφική γραφίδα τοῦ ἀείμνηστου Ἀνδρέα Κεραμίδα. Ἐχει δημοσιευτεῖ στό περιοδικό «Ἐνορία», τόν Ἰανουάριο τοῦ 1962, σέ στιγμές, πού ὅλο τό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα ζοῦσε τήν ἀγωνία καί τό φόβο τῆς ἐπικείμενης ἀρχιεπισκοπικῆς ἐκλογῆς. Ὁ Ἀνδρέας Κεραμίδας, ἄνθρωπος, πού γνώριζε, ὅσο λίγοι από τούς συγχρόνους του, τίς ἐκκλησιαστικές ἵντριγκες καί τήν ἀφόρητα ὑποβαθμισμένη ἡθική στάθμην τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας, ἔδωσε μάχες σκληρές, μέ λαχτάρα καί πόθο νά ἀποκλειστοῦν οἱ ἀνάξιοι ἀπό τήν παρεδρεία τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστρίου καί ἀπό τήν αἴθουσα τῶν Συνοδικῶν διασκέψεων.

Τό τί κατάφερε, θά τό διερευνήσει καί θά τό διακηρύξει ἢ ἴστορία.

ΖΗΤΟῦΜΕΝ ἈΡΧΙΕΠÍΣΚΟΠΟΝ

Μετά τόν θάνατον τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου κυροῦ Θεοκλήτου Παναγιωτοπούλου, παρίσταται ζωτικωτάτη ἀνάγκη ἵνα τό ἐνδιαφέρον Κλήρου καί λαοῦ τῆς Χριστιανικῆς Πατρίδος μας καί μάλιστα τῆς Πρωτευούσης αὐτῆς, στραφῆ ζωηρόν καί ἀμετάπτωτον πρός τήν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀρίστου ἐκείνου ὅστις εἰς οἰονδήποτε σημεῖον τῆς

Ἑλληνικῆς γῆς καί ἃν κρύπτεται θά κληθῆ ν ἀναλάβῃ τό πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνας Ἀρχιεπίσκοπος ἀληθής δοῦλος τοῦ Κ. Η. Ἡ. Χριτοῦ θά ἥδυνατο ν ἀποβῆ διά τό Ἐθνος μας σωτήρ, ἀκολουθῶν τά ἵχνη τοῦ Μεγάλου καί Μοναδικοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, κέντρον ζωῆς καί ἀναγεννήσεως τῆς νοσούσης βαρέως ἐκκλησίας μας. Δυστυχῶς

γύρω από τό Ἀρχιεπισκοπικόν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος, πρόβλημα πρωταρχικῆς σημασίας, οὐδέν γνήσιον ἐνδιαφέρον ἐκδηλοῦται. Ἐνῶ προσεγγίζομεν πρός τήν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς, σιγή, ύπενθυμίζουσα τήν σιγήν νεκρῶν, ἀπλοῦται. Ἡ Κυβέρνησις ἀπορροφημένη ἀπό τά προβλήματά της, ἀδιαφορεῖ κατ' οὐσίαν. Αἱ ἐφημερίδες ἐνῶ ἐνδιαφέρονται καὶ διά τά ἐλάχιστα ἀκόμη κοινωνικά ζητήματα, διά τήν ἐκλογήν τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οὐδεμίαν σύρουν κατευθυντήριον γραμμήν. Καί οὕτω ὁ εὔσεβής μέν ἀλλ' ἄμοιρος λαός μας, ὅστις καταλλήλως διαφωτιζόμενος, ἀσφαλῶς θά ἥγειρε ζωηράν καὶ ἐπιβλητικήν φωνήν διαμαρτυρίας διά τά ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ κατ' αὐτάς σκευωρούμενα, φαίνεται παραμένων καὶ αὐτήν τήν φοράν εἰς τό περιθώριον, ἀπαθής θεατής μιᾶς ὑποθέσεως ξένης πρός τόν κύκλον τῶν ἐνδιαφερόντων του. Αὐτή δέ ἡ ἀπαθής ἀδιαφορία τοῦ εὔσεβοῦς, Ἑλληνικοῦ λαοῦ δημιουργεῖ τό πρόσφορον ἔδαφος, τό προκάλυμμα, ἵνα ὅπισθεν αὐτοῦ, μερικοί τυχάρπαστοι, ἡμιμαθεῖς, χριστοκάπηλοι, καί ὁμοφυλόφιλοι, σπεύσουν ν' ἀναρριχηθοῦν εἰς τόν περίδοξον τοῦτον θρόνον. Ποῖοι; Αὔτοί πού κανονικῶς ἔχονταν τῶν πραγμάτων ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ, θά ἔπειπεν ἄνευ ἀρχιερατικοῦ ἐγκολπίου, νά εύρισκωνται γυμνόποδες εἰς τούς νάρθηκας τῶν Ἑκκλησιῶν προσκλαίοντες καὶ ἔξαιτούμενοι τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Αὐτήν ἀδιαφορίαν τοῦ λαοῦ μας διά τό ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ πνευματικοῦ του ἀρχηγοῦ, σιωπηλῶς ἐργάζεται τό ηφαίστειον τῆς κοινῆς ἀγανακτήσεως. Διότι ὁ ἡρωϊκός αὐτός λαός δέν δύναται νά ἐμπαιίζεται ἐπ' ἄπειρον μέγελοιογραφίας Ἐπισκόπων, οἱ ὅποιοι πλήν τῆς ἐξωτερικῆς των μεγαλοπρεποῦς ἐμφανίσεως δέν ἔχουν νά ἐπιδείξουν τίποτε τό γενναῖον καὶ ύψηλόν ύπερ τῆς Ἑκκλησίας. Ἄς τό μάθουν οἱ πάντες ὅτι ὁ λαός αὐτός, ὅστις κατοικεῖ εἰς τήν μαρτυρικήν αὐτήν γωνίαν τῶν Βαλκανίων, διψᾶ πνευματικήν ἡγεσίαν, ἀνταξίαν τῶν θυσιῶν του, ἡ ὅποια διά στιβαρᾶς χειρός θά τόν ἔξαγάγῃ ἀπό τό τέλμα τῆς ἡθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀθλιότητος.

Καί ίδού ἐξερχόμεθα μέ τόν φανόν τοῦ Διογένους καὶ ζητοῦμεν Ἀρχιεπίσκοπον μέ πίστιν. Μέ πίστιν ζῶσαν, μέ πίστιν Ὁρθόδοξον, ἔτοιμον νά πέσῃ ἐπί τῶν ἐπάλξεων τῆς Ὁρθοδοξίας. Ζητοῦμεν Ἀρχιεπίσκοπον μέ ἥθος ἀδιάβλητον. Ζητοῦμεν Ἀρχιεπίσκοπον μέ σοβαρόν Θεολογικόν ἐξοπλισμόν. Ζητοῦμεν Ἀρχιεπίσκοπον μέ διοικητικά, ἀλλά καὶ μέ ὄργανωτικά χαρίσματα, γνωρίζοντα νά ἐκλέγη τούς ἀξίους συνεργάτας του. Ζητοῦμεν Ἀρχιεπίσκοπον ὅχι μέ «πνεῦμα δειλίας» τρέμοντα ἀκόμη καὶ τήν σκιάν του, ἀλλά μέ «πνεῦμα δυνάμεως», πραγματικόν πυγμάχον τοῦ πνεύματος, ἔτοιμον νά δώσῃ μάχην πρός πᾶσαν κατεύθυνσιν, καὶ νά προτιμᾶ νά χάσῃ μυρίους θρόνους χάριν τῶν ιδανικῶν τῆς Ἑκκλησίας, παρά νά θυσιάζῃ τά ιδανικά

· Άλλα κάτω ἀπό τήν φαινομενικήν

ταῦτα χάριν τοῦ θρόνου του. Ζητοῦμεν Ἀρχιεπίσκοπον ὅχι ἀπλῶς ἀφιλάργυρον, ἀλλά τό πᾶν θυσιάζοντα καὶ ἐκ τῶν ἰδίων διά τήν ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ζητοῦμεν τέλος Ἀρχιεπίσκοπον ἐνσαρκωτήν καὶ φορέα τοῦ καθολικοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὑποστηρικτήν πάσης χριστιανικῆς κινήσεως καὶ ἐν ταύτῳ πατρικόν ρυθμιστήν καὶ σοφόν συντονιστήν τῶν ἐνεργειῶν ὅλων τῶν ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων. Ζητοῦμεν Ἀρχιεπίσκοπον ἰκανόν νάδωση εἰς τήν Ἐκκλησίαν μας ποιμένας (ἱερεῖς) προσεκτικῶς ἐπιλεγομένους, ἐπαρκῶς μορφωμένους καὶ ἀξιοπρεπῶς συντηρουμένους.

Τοιοῦτον Ἀρχιεπίσκοπον ὄφαματίζεται ἡ ψυχή τοῦ χριστιανοῦ Ἑλληνος. Ἀλλά γεννᾶται τό ἐρώτημα: ἐκ τῶν ὑπαρχόντων Ἱεραρχῶν μας ὑπάρχει τις ὅστις νά προσεγγίζῃ τὸν ἰδεώδη τοῦτον τύπον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου; Ἀπαντῶμεν. Παρ’ ὅλην τήν τρομεράν λειψανδρίαν (ἥς τά αἴτια δέν εἶναι τοῦ παρόντος νά ἐρευνήσωμεν), ὑπάρχουν, δόξα τῷ Θεῷ, Ἀρχιερεῖς τινες μόλις εἰς τά δάκτυλα τῆς μιᾶς χειρός ἀριθμούμενοι, οἵτινες ἀν δέν συγκεντρώνουν ὅλα τά ἀνωτέρω προσόντα, συγκεντρώνουν ὅμως ἔστω καὶ εἰς μικράν κλίμακα μερικά ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ’ οἱ σεβάσμιοι αὐτοί Ἀρχιερεῖς, ἔχοντες τό συναίσθημα τῆς ἀξιοπρεπείας, ἀγνοοῦν τάς ποικίλας μεθόδους τῆς ψηφοθηρίας καὶ τῆς συναλλαγῆς, ἀποφεύγουν νά ἐμπλακοῦν εἰς τήν δίνην τῆς ἀγρίας μάχης πρός κατάκτησιν τοῦ

χρυσομάλλου δέρατος τῆς Ἀρχιεπίσκοπῆς καὶ οὕτω τό πεδίον τῆς μάχης ἀφήνεται ἐλεύθερον εἰς τούς ἀσυνειδήτους καὶ ἀναιδεῖς ἐκείνους ἀρριβιστάς, οἵτινες ἀν εἶχον κόκκον συναισθήσεως δέν θά ἐτόλμων νά ὑποβάλλουν ὑποψηφιότητα, ἀλλά θά ἀπεθετον τό ὡμοφόριον ἐπί τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ θά ἀνεχώρουν εἰς μονάς πραγματικῆς μετανοίας καὶ συντριβῆς.

Οι ἀνωτέρω θρασεῖς καὶ ὅχι ἀνδρες διεκδικηταί τοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν, ἔχουν πέριξ αὐτῶν δημιουργήσει ἀνά μίαν κλίκαν Ἀρχιερέων, οἱ ὅποιοι ἀδιαφοροῦντες διά τά ὕψιστα συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, θά δώσουν τήν ψῆφον των διά ν’ ἀνέλθουν εἰς τόν Ἀρχιεπισκοπικόν θρόνον ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι θά καταρρακώσουν ἔτι μᾶλλον τό γόητρον τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ἀξιώματος.

Δυστυχῶς ἡ ἐκλογή τῶν ἀνωτέρω διευκολύνεται τά μέγιστα καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τήν ἐκλογήν τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας ἥμῶν, δέν συμμετέχει τό ἀγνόν καὶ ἀδιάφθορον λαϊκόν στοιχεῖον τῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ θά ἔπαιζε σπουδαιότατον ρόλον καὶ θά συνετέλει εἰς τήν ἐκλογήν τοῦ ἀρίστου. Ἀπό τῆς πλευρᾶς αὐτῆς κρινόμενος ὁ σχετικός νόμος εἶναι ἐγκληματικῶς ἀτελής καὶ ἀντικανονικός καθ’ ὅσον ὑποθάλπει τήν Ἀρχιεροκρατίαν πρός μεγίστην νοθείαν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δυστυχῶς δέν ὑπάρχει καιρός, καὶ οὕτε εἶναι ἡ περίστασις

σήμερον κατάλληλος πρός εκδοσιν τροποποιητικοῦ νόμου, ρυθμίζοντος ἐπί ἄλλης βάσεως τήν ὅλην διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἐάν ὅμως καθίσταται σήμερον ἀνέφικτος ἡ εκδοσις τοιούτου νόμου, εἶναι κατάλληλος ἡ περίστασις νά χωρισθῇ εἰς τέσσαρας εἰσέτι τούλαχιστον Μητροπολιτικάς περιφερείας, ἐκτός τῆς τοῦ Πειραιῶς, ἡ ἀπέραντος περιφέρεια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κατά τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ κυρίως Ἀρχιεπισκοπή νά περιορισθῇ ἐντός τῶν ὁρίων τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν, διά νά δυνηθῇ οὕτω ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος ἀπερισπάστως νά ἀφοσιωθῇ εἰς τό κύριον ἔργον του, ὅπερ δέον νά εἶναι ὄργανωτικόν καί διοικητικόν, τῆς ὅλης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

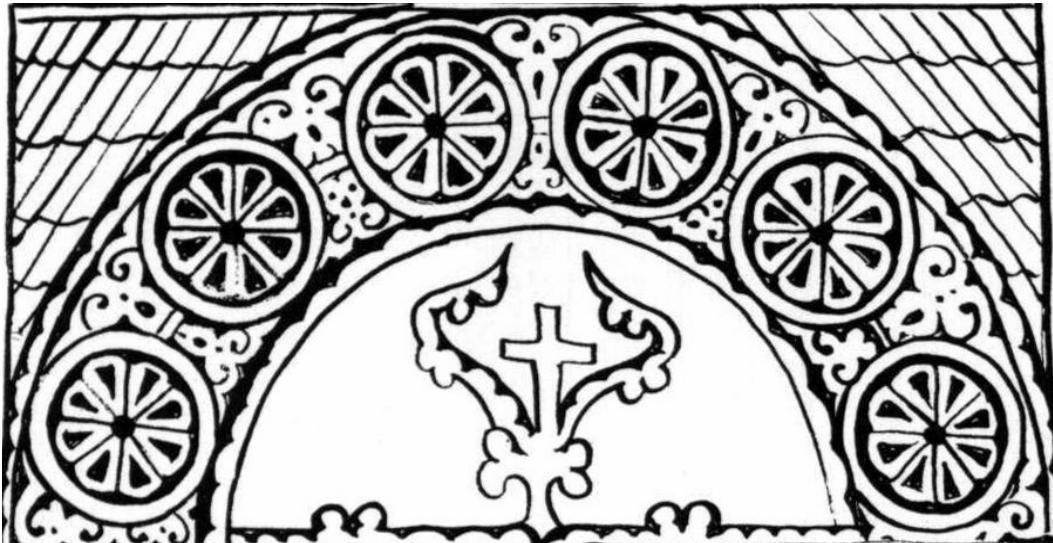
Ἐφ' ὅσον λοιπόν ἡ ἐκλογή θά γίνη βάσει τοῦ ἀτελοῦς καί ἀντικανονικοῦ νῦν ισχύοντος Νόμου μέ μοναδικούς ἐκλέκτορας τούς Ἱεράρχας, εἶναι εύνοητον ὅτι οἱ Ἱεράρχαι ἐπωμίζονται τεραστίας εὐθύνας ιστορικάς. Τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς θά εἶναι δείκτης τῶν ψυχικῶν ρευμάτων τά ὅποια ἐγκλείουν εἰς τά στήθη των. Ὁ εὐσεβής λαός θά βαθμολογήσῃ δεόντως καί θά συναγάγῃ τά συμπεράσματά του, τά ὅποια θά εἶναι συγκλονιστικά διά τό κῦρος τῆς ὅλης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κύκλοι τινές εύσεβῶν μέν ἀλλά ἀνδρῶν δειλῶν, φαίνονται ἀδιαφοροῦντες διά τήν ἐκλογήν, φρονοῦντες ὅτι ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἐκκλησίας θά

προέλθῃ μόνον ἐκ τῶν κάτω. Ἡμεῖς, χωρίς νά ἀποδοκιμάζωμεν τήν ἀποψιν αὐτήν, φρονοῦμεν ἀδιστάκτως ὅτι πρέπει νά ἐπιδιωχθῇ ἐκ παραλλήλου καί ἡ ἐκ τῶν ἀνω ἀναγέννησις τῆς Ἐκκλησίας δι' ἐνός ἀξίου κατά πάντα Ἀρχιεπισκόπου, ὅστις ἐντός μᾶς δεκαετίας θά ἡδύνατο νά ἐξυγιάνῃ καί νά ὄργανώσῃ εἰς βάθος πνευματικόν τόν ὅλον ὄργανισμόν τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας. Τό παράδειγμα τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν φυσιογνωμιῶν τοῦ παρελθόντος αἱ ὄποιαι ἐπεκύρωσαν τήν ἀποψιν τοῦ Ἡ. Χρυσοστόμου ὅτι «ἀρκεῖ εῖς ἀνήρ ζήλω πεπιρωμένος ὀλόκληρον διορθώσασθαι δῆμον», ὅμιλετ εὐγλώττως περί τοῦ τί δύναται νά γίνη καί ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ, ἐάν ἡ ἀρχιερατική ράβδος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, εὔδοκία Θεοῦ, περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἀνδρός (τονίζομεν τήν λέξιν) ὅστις θά ζῇ καί θά ἀναπνέῃ μόνον διά τήν δόξαν τοῦ Χριστοῦ καί διά τήν σωτηρίαν ψυχῶν.

Δι' ὅ καί πᾶσα ἀδιαφορία διά τήν ἐκλογήν τοῦ ἀρίστου, ἀποτελεῖ θανασιμὸν ἀμάρτημα ἐναντίον τῆς Νύμφης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, εἰς βάρος τῆς ὄποιας πρέπει νά παύσουν ἀκολασταίνοντες οἱ διάφοροι ἀνάξιοι μνηστῆρες καί μάλιστα οἱ ὄμοφυλόφιλοι.

Δέν προβάλλομεν ὄρισμένας ὑποψηφιότητας. Ἀπαιτοῦμεν, ὅμως ἀπό τήν Σεπτήν Ἱεραρχίαν νά μᾶς δώσῃ, Ἀρχιεπίσκοπον, διά τόν ὄποιον τούλαχιστον νά μή ἐντρεπώμεθα. Ἀρχιεπίσκοπον τούλαχιστον «ἄνδρα».

ΥΠΑΚΟΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ε μία ἀπὸ τις ἐπιστολές τῆς Καινῆς Διαθήκης, στὴν πρὸς Ἐβραίους, ὁ Ἀπόστολος παραθέτει στὸ στοίχ.17 τοῦ κεφαλαίου ιγ' καὶ τὸν παρακάτω παραινετικὸ λόγο: «Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ υπείκετε. αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες». Καὶ ἡ μετάφραση τοῦ ἀείμνηστου καθηγητῆ καὶ ἔγκριτου ἐρμηνευτῆ τῆς Γραφῆς Παναγ. Τρεμπέλα: «Πείθεσθε εἰς τοὺς πνευματικοὺς προϊσταμένους σας καὶ ὑποτάσσεσθε τελείως εἰς αὐτούς. Διότι αὐτοὶ ἀγρυπνοῦν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν σας, ἐπειδὴ θὰ δώσουν λόγον εἰς τὸν Χριστὸν δι' αὐτάς». Ἡ παραινεσή αὐτὴ τοῦ Ἀποστόλου δὲν εἶναι ἀπομονωμένη οὕτε μετέωρη.

Συνδέεται καὶ συνάπτεται ἄμεσα μὲ δῆσα ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος ἐπισημαίνει σὲ προηγούμενη παράγραφο (στοίχ. 7) τοῦ ἴδιου κεφαλαίου τῆς ἐπιστολῆς. Γράφει λοιπὸν ἐκεῖ: «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὃν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν». Καὶ ἡ μετάφραση τοῦ διαπρεποῦς ἀκαδημαϊκοῦ δασκάλου. «Νὰ ἐνθυμῇσθε πάντοτε τὸ ἄγιον παράδειγμα τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν καὶ προεστῶν σας, οἱ ὅποιοι σας ἐδίδαξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Αὐτῶν νὰ ἀναλογίζεσθε καὶ νὰ μελετᾶτε τὸ ἄγιον καὶ θεάρεστον τέλος τοῦ βίου καὶ τῆς συμπεριφορᾶς καὶ νὰ μιμῆσθε τὴν πίστιν αὐτῶν».

Αύτά λέει μὲ τὴ θεόπνευστη σοφία του ὁ Θεόπνευστος Ἀπόστολος. Καὶ κάθε σοβαρὸς καὶ καλόπιστος ἐρμηνευτὴς τῶν ἀποστολικῶν αὐτῶν λόγων θὰ καταλήξει ἀβίαστα καὶ ἀσφαλῶς στὸ ἔξῆς ἀναγκαῖο συμπέρασμα: Ἡ προτροπὴ «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν» κάθε ἄλλο παρὰ ἀφηρημένο προστακτικὸ χαρακτήρα ἔχει. Ἐχει τὴν ἔννοια τῆς ἀνταπόδοσης, εὐγνωμοσύνης καὶ ἀναγνωρίσεως ἔνεκεν, στὴν ἀγρυπνη καὶ ἀνύστακτη ἀγωνίᾳ τῶν πνευματικῶν προεστῶν γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ πληρώματος, μὲ τὸ ἄγιο παράδειγμά τους καὶ μὲ βαρὺ τὸ αἰσθῆμα τῆς εὐθύνης γιὰ τὸ λόγο, ποὺ θὰ ἀποδώσουν κατὰ τὴ φιβερὴ ὥρα τῆς ἀπολογίας ἐνώπιον τοῦ δικαιοκρίτη Θεοῦ. Θὰ ἔλεγε κανείς, γιὰ νὰ μεταφερθοῦμε καὶ σὲ ἄλλους χώρους, ὅτι καὶ μὲ τὰ δεδομένα τῆς ἐπιστήμης τῆς λογικῆς, ἡ ὑποδεικνύμενη ὑποταγὴ εἶναι τὸ συμπέρασμα ἐνὸς συλλογισμοῦ, ποὺ στὴν κατάστρωσή του ἔχει ως «μείζονα πρόταση» τὴν ἀγρυπνη μέριμνα τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου καὶ ως «ἐλάσσονα σκέψη» ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα ποὺ θεμελιώνουν καὶ στηρίζουν αὐτὸν τὸν κανόνα. Γιατί, ὅταν ἐλλείπουν τὰ στοιχεῖα τῆς «ἐλάσσονος σκέψης», τότε καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ συλλογισμοῦ μένει χωρὶς ἀντικείμενο. Καὶ εἶναι τὰ στοιχεῖα αὐτὰ οἱ ἴδιότητες ἐκεῖνες, οἱ ὅποιες πρέπει νὰ κοσμοῦν καὶ νὰ χαρακτηρίζουν τὸν πνευματικὸ ἡγέτη, προδήλως δὲ τὸν Ἐπίσκοπο, καὶ οἱ ὅποιες συνάπτονται μὲ τὸν ἀγῶνα καὶ τὶς ἀγωνίες του γιὰ τὸ ποίμνιο ποὺ τοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Κύριος.

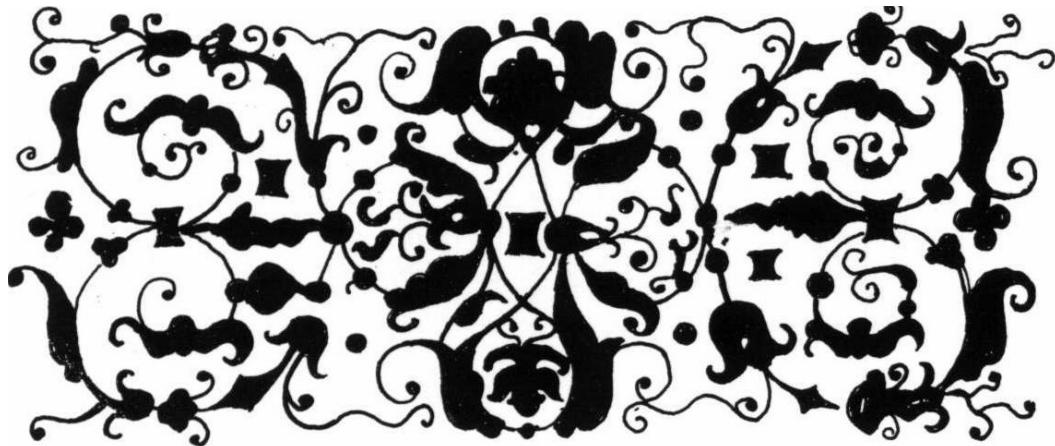
Ἄγωνας συνεχῆς καὶ ἀδιάκοπος. Ἄγωνας ἔμπονος καὶ ἐπίμονος, μὲ μοναδικὸ σκοπὸ καὶ στόχο τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν. Αὔτοὶ ὅμως οἱ ἀγῶνες καὶ οἱ ἀγωνίες τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγουμένων δὲν εἶναι τυχαῖοι. Προ-υποθέτουν κυρίως καὶ πρωταρχικά, πράγμα ἄλλωστε ποὺ ἐπισημαίνει καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος, «θεάρεστες συμπεριφορές», ποὺ ἔξειδικεύονται ἴδιαίτερα σὲ ἄδολη πίστη, σὲ ἀνυπόκριτη ἀγάπη, σὲ ὑποταγὴ στὸ ἄγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ, σὲ ἀγία βιοτή, σὲ ἀκέραιο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα, σὲ αὐτηρὴ προσήλωση στὴν ἐκκλησιαστικὴ τάξη, σὲ ἀποχὴ ἀπὸ κοσμικὲς συμπεριφορές καὶ ἴδιαιτερότητες κ.ἄ. ὡστε οἱ ἴδιοι οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες νὰ ἀποτελοῦν πρότυπο καὶ ὑπογραμμὸ γιὰ τὸν πιστὸ λαό. Καὶ μόνο μὲ τὴ διαπίστωση τῆς συνδρομῆς τοῦ ἀγίου παραδείγματος καὶ τῆς ἀνύστακτης μεριμνᾶς γιὰ τὸ ποίμνιο, ἔρχεται, ὅχι ώς ἄτυπη προσταγὴ, ἀλλὰ ώς «ἀνταπόδομα» ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ὑπακοὴ τοῦ πληρώματος.

Τί ὅμως θὰ πρέπει νὰ συμβεῖ σὲ ἐκεῖνες τὶς περιπτώσεις, καὶ δὲν εἶναι οὕτε λίγες οὕτε σπάνιες, ποὺ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, μὲ πόνο καὶ βαθειὰ ἀπογοήτευση, διαπιστώνει ἀντίθετες τακτικὲς καὶ συμπεριφορές στὴ ζωὴ τῶν πνευματικῶν του ἡγετῶν; Προσήκει καὶ σαυτὲς τὶς περιπτώσεις, κατὰ τὶς ὅποιες ἐλλείπουν παντελῶς τὰ στοιχεῖα τῆς «ἐλάσσονος σκέψης», ὁ παραινετικὸς λόγος «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν»; ἢ μήπως θὰ πρέπει αὐτοῦ τοῦ εἰδους τὶς ἴδιαιτερότητες τῶν Ποιμένων μας, ποὺ συνδέονται μὲ ἡθικὰ σκάνδαλα, μὲ

πολυτελεῖς διαβιώσεις, μὲ φιλοχρήματες διαθέσεις, μὲ κοσμικὲς συμπεριφορές, μὲ νοσηρὲς φιλοδοξίες, μὲ ἐγωϊστικὲς προβολές, μὲ ἐκτροπὲς ἀπὸ τὴν κανονικὴ τάξη κ.ἄ., νὰ διατυπώνεται ὑπεύθυνα καὶ καλόπιστα, καὶ ποτὲ μὲ ἐπικριτικὴ διάθεση, ὁ ἀντιρρητικὸς καὶ ὁ ἐλεγκτικὸς λόγος; Μὲ ἄλλα λόγια, μπορεῖ νὰ μένει τὸ πλήρωμα στὴν ἀποσπασματικὴ καὶ τυπικὴ παραίνεση τῆς ὑποταγῆς, γιατὶ αὐτὸ συμφέρει κάθε φορὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία, ὅταν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἀντὶ νὰ βλέπει τοὺς Ποιμένες του (ἢ ὅχι λίγους ἀπ' αὐτοὺς) νὰ ἀγρυπνοῦν καὶ νὰ ἀγωνιοῦν γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν «ὡς λόγον ἀποδώσοντες», νὰ τοποθετοῦν στὴ θέση τοῦ ἀγίου παραδείγματος καὶ τῆς θεάρεστης βιοτῆς, ἰδιότυπες συμπεριφορὲς κοσμικοῦ χαρακτήρα, ἔνενες καὶ παράδοξες πρὸς τὸ ὑψηλὸ λειτουργημα τοῦ κληρικοῦ καὶ μάλιστα τοῦ πνευματικοῦ ἥγετη; Καὶ εἴναι ποτὲ δυνατὸν κάθε συνειδητὸς Χριστιανός, ἰδιαίτερα μάλιστα κάθε ὑπεύθυνος κληρικός, νὰ ὑποτάσσεται καὶ νὰ δέχεται ἀναντίρρητα αὐτὲς τὶς ἐκκλησιαστικὲς συμπεριφορὲς καὶ κοσμικότητες, ποὺ τροφοδοτοῦν μὲ προσφιλὲς δημοσιογραφικὸ ὄλικό τά Μ.Μ.Ε., στιγματίζουν τὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο καὶ τραυματίζουν τὸ κύριος τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας;

Θὰ καταφύγουμε σὲ ἔνα πολὺ ἀπλοϊκὸ περιστατικό, ποὺ εἴναι ὅμως ἵκανὸ νά μᾶς δώσει, αὐτὸ μόνο, τὸ μέτρο στοὺς παραπάνω προβληματισμοὺς καὶ ἀγωνίες μας. Ἐνα ἀθῶο παιδάκι, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ καὶ σήμερα οἱ καλοὶ γονεῖς τους τὰ ὄδηγοῦν στὴν

Ἐκκλησία, πλησίασε σὲ κάποια ἀκολουθία τὴν Ὁραία Πύλη. Ὁ λειτουργὸς ἱερέας ἔσπευσε νὰ τὸ ἀπομακρύνει γιὰ νὰ μὴ περάσει τὴ Θύρα τοῦ Ἱεροῦ Βήματος. Καὶ ἐρωτάται. Πῶς ὅμως συμβιβάζεται ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ ἴδιος ὁ κληρικός, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ του, νὰ ἀποδέχονται ἀναντίρρητα καὶ ἀδιαμαρτυρητα, κληρικοὺς παντὸς βαθμοῦ «ἀνώτατους, μεσαίους καὶ κατώτερους», ὅχι μόνο νὰ ἔχουν διαβεῖ τὴν Πύλη τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ἀλλὰ νὰ ἴστανται «ἐλαφρὰ τῇ καρδίᾳ» πρὸ τοῦ Ἅγιου Θυσιαστηρίου, καὶ μάλιστα νὰ ἐκφωνοῦν λειτουργικὲς εὐχές, ποὺ ἔρχονται σὲ προκλητικὴ ἀντίθεση μὲ τὶς ἰδιαιτερότητες καὶ τὶς συμπεριφορές τους; Μπορεῖ σ' αὐτὲς τὶς εἰδικὲς περιπτώσεις, ποὺ δὲν εἴναι δυστυχῶς λίγες, νὰ εὔρει πεδίο ἐφαρμογῆς ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου: «Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν»; Ἀλλὰ εἴπαμε. Ὁ ἀποστολικὸς αὐτὸς λόγος δὲν εἴναι προστακτικός. Εἴναι προεχόντως ἀνταποδοτικὸς στὸ ἀγιο παράδειγμα καὶ στὴν ἀγρυπνη ἀγωνία τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν τοῦ πληρώματος. Ἐκεῖ μόνο εὑρίσκει πλῆρες ἔρεισμα καὶ τέλεια ἐφαρμογὴ ἡ προτροπὴ τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου. Ἀντίθετη ἐκδοχὴ σημαίνει ἐνθάρρυνση καὶ ἐπικύρωση αὐτῶν τῶν θλιβερῶν καταστάσεων. Καὶ κάτι τὸ χειρότερο. Σημαίνει ἀναπαραγωγὴ καὶ συνέχιση. Ἡ ἀποσπασματικὴ ἀναφορὰ στὸ ἀποστολικὸ «Πείθεσθε», μὲ τὸν ἀνταποδοτικὸ καὶ ὅχι τὸν προστακτικὸ του χαρακτήρα, μπορεῖ μὲν νὰ ἔξυπηρετεὶ παράδοξες σκοπιμότητες καὶ κοσμικὲς συμπεριφορὲς τῶν

Ἐκκλησία καὶ Εὐρωπαϊκός Πολιτισμός.

ἀναβρασμός, πού προκλήθηκε σέ ἐκκλησιαστικούς κύκλους ἀπό τή μή ἀναφορά τοῦ χριστιανικοῦ παρελθόντος τῆς Εὐρώπης στό σχεδιαζόμενο εὐρωπαϊκό Σύνταγμα, δημιουργεῖ σέ πολλούς πιστούς ἔντονο προβληματισμό. Ποιοί πρέπει νά εἶναι οἱ στόχοι τῶν Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἡγεσιῶν τους κατά τήν παροῦσα φάση τῆς πορείας πρός τήν εὐρωπαϊκή ὄλοκλήρωση; Εἶναι ἀρκετό νά λάβει συνταγματική καθιέρωση ὁ Χριστι-

Ποιμένων μας, κινεῖται ὅμως ἔξω ἀπὸ τήν ἐκκλησιαστική νοοτροπία καὶ κυρίως ἔξω ἀπὸ τὸ καθαρὸ νόημα καὶ τὸ περιεχόμενο τῶν ἀποστολικῶν λόγων καὶ παραινέσεων.

‘Ο ἔλεγχος καὶ ἡ ὑπεύθυνη κριτικὴ δὲν εἶναι στοιχεῖα, ποὺ κινοῦνται ἔξω ἀπὸ τὸν κανόνα τῆς ὑπακοῆς.

ανισμός ὡς ἡ κυρίαρχη εὐρωπαϊκή θρησκεία, λόγω τῆς γνωστῆς πολιτισμικῆς σφραγίδας του στή ιστορία τῆς Εὐρώπης, ὥπως ὁ Μωαμεθανισμός στούς Ἀραβεῖς, ὁ Ἰνδουϊσμός στούς Ἰνδούς, κ.ο.κ., ἡ τό ζητούμενο εἶναι νά διακηρύξουν οἱ Εὐρωπαῖοι στόν κόσμο τόν Χριστιανισμό ὡς βίωμα; Βεβαίως, ἀν τούς δεχθοῦμε ὑπόδειγμα Χριστιανῶν, τό ἐρώτημα περιττεύει. Μήπως, ὅμως, ὅλη ἡ ἀντιδικία ἔγκειται μόνο στό ἄν, ἀπό σεβασμό πρός τό παρελθόν, θά χαρακτηρισθεῖ ὁ Χρι-

Τούναντίον ἀποτελοῦν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, ποὺ διαφυλάσσουν τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ παράλληλα βοηθοῦν τοὺς Ποιμένες στήν ἀποστολή τους γιὰ τή σωτηρία τοῦ πληρώματος καὶ στήν ἀπόδοση τῆς καλῆς τῶν ἀπολογίας.

Σύν.

στιανισμός διατηρητέο εύρωπαικό πολιτιστικό μνημεῖο, ἢ ὅχι;

Ὑπῆρξε, λοιπόν, ἡ Εύρωπη ποτέ χριστιανική; Μπορεῖ νά σταθεῖ ὁ Ἰσχυρισμός ὅτι ὁ εύρωπαικός πολιτισμός ἀκτινοβολεῖ διαχρονικά τό φῶς τοῦ Χριστοῦ στόν κόσμο; Ὅτι οἱ Εύρωπαιοι κινήθηκαν στήν παγκόσμια σκηνή καί πολιτεύτηκαν ώς ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ; Φοβόμαστε ὅτι οἱ ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα αὐτά δέν εἶναι καί τόσο κολακευτικές γιά τό «χριστιανικό» πολιτισμό τῆς Εύρωπης. Οἱ ἀθεοὶ χρησιμοποιοῦν ἀκριβῶς σκοτεινές σελίδες ἀπό τήν εύρωπαική ἱστορία, γιά νά διαβάλουν τό Χριστό καί τήν Ἑκκλησία Του ὅτι ἔβλαψαν τάχα, παρά ὠφέλησαν τούς λαούς. Καί δέν κάνουν λάθος στήν κριτική τους στάση ἀπέναντι στήν εύρωπαική ἱστορία. Θά ἥταν ἀστοχο νά προσπαθήσει κανείς νά τούς ἀντικρούσει προβάλλοντας τά μεγαλουργήματα τῆς Εύρωπης, πού φέρουν σφαγίδα χριστιανική. Ὅταν πρόκειται γιά ἰδεολογικές ἀποτιμήσεις καί συγκρούσεις πολιτισμῶν δέν ἔχει νόημα νά ἀναζητήσει κανείς μέτρο συγκρίσεως. Ὅλα γίνονται σχετικά. Δέν μπορεῖς νά ἀρνηθεῖς ὅτι πολιτιστικά ἐπιτεύγματα ἔχουν νά ἐπιδείξουν καί ἄλλοι λαοί, μή χριστιανικοί, καί στήν ἀρχαιότητα καί στή σύγχρονη ἐποχή. Αὐτό, πού δέν μποροῦν νά δοῦν ἡ δέν θέλουν, κακόπιστα, νά ἀποδεχθοῦν οἱ ἐχθροί τοῦ Χριστοῦ εἶναι, ὅτι ἄλλο Χριστιανισμός καί Ἑκκλησία Χριστοῦ καί ἄλλο Εύρωπη μέ τήν ἱστορία καί τόν πολιτισμό της.

Δυστυχῶς, τή διάκριση αὐτή δέν τήν κάνουν οὔτε οἱ πολυπράγμονες

ἐκκλησιαστικές ἡγεσίες τῆς Εύρωπης. Καί, τό χειρότερο γι' αὐτές, δέν ἀναρωτιοῦνται: Είναι σωστό νά φορτωθεῖ ἡ Ἑκκλησία ἐνώπιον τῶν μή χριστιανικῶν λαῶν τίς εὐθύνες γιά τίς κακές στιγμές τῆς εύρωπαικῆς ἱστορίας; Ποιός μπορεῖ νά ἀποκλείσει, ὅτι θά ἀποστραφοῦν τήν Ἑκκλησία τοῦ Χριστοῦ λαοί, πού ἔχουν ύποφέρει ἀπό τούς Εύρωπαιούς, ὅταν στό σύνταγμα τῆς Εύρωπης θά διακηρύσσεται ἐπίσημα ὁ Χριστιανισμός ώς κινητήριος ἄξονας τοῦ εύρωπαικοῦ πολιτισμοῦ; Βεβαίως, δέν εἶναι ύπευθυνη ἡ Ἑκκλησία τοῦ Χριστοῦ γιά τά σχίσματα, τίς διαιρέσεις, τούς θρησκευτικούς πολέμους, πού ματοκύλισαν ὅλη τήν ἥπειρο, ἐστω καί ἀν εἶχαν τήν εὐλογία ἡ τήν καιροσκοπική ἀνοχή ποικίλων ἐκκλησιαστικῶν κατεστημένων, πού λειτουργοῦσαν ώς κέντρα ἔξουσίας καί ύπηρετοῦσαν ταξικά ἡ ἐθνικά συμφέροντα μᾶλλον, παρά τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ στή γῇ. Ἡ ἀληθινή Ἑκκλησία, ὅσον ἀπίστευτο καί ἀν φαίνεται, δέν μπορεῖ νά κατηγορηθεῖ γιά τίς σταυροφορίες, πού δέν ἥταν παρά ἐπεκτατικές ἐκστρατείες, προσχηματικά ταγμένες κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ Σταυροῦ, ἐστω καί ἀν συνέπραξαν σ' αὐτές ρασιφόροι ἡγέτες, μηδέ τοῦ Πάπα ἔξαιρουμένου. Δέν μποροῦμε νά προσάπτουμε στήν Ἑκκλησία τά ἀποτρόπαια ἐγκλήματα κατά τής ἀνθρωπότητας ἀπό τήν ἀποικιοκρατία καί τό δουλεμπόριο, ἀπό τήν ἄγρια ἐκμετάλλευση τῶν λαῶν, πού διαπράχθηκαν κάτω ἀπό τήν ὀμπρέλα τῶν δομῶν τῆς Εύρωπης, μεταξύ τῶν ὀποίων καί ἡ θεσμοποιημένη θρησκεία της. Ποιός, ὅμως, μή

Χριστιανός θά θεωρήσει τό Χριστιανισμό της Εύρωπης ἀνεύθυνο γιά ὅλα αὐτά;

Οἱ Ὁρθόδοξοι ναρκισσεύονται διότι, ὅπως λέει ἡ ἱστορία, δέν εἶχαν συμμετοχή στά παραπάνω δεινά καὶ ἀναρρωτιοῦνται αὐτάρεσκα: «Ποιά σχέση ἔχει ὁ μετακαρλομάγνειος εὐρωπαϊκός Χριστιανισμός μέ τὴν ἀποστολικοπατερική παράδοση καὶ τὴ συνέχειά της, τὴν Ὁρθοδοξία τῶν Ἀγίων μας»; (Πρωτ. Γ. Μεταλληνός, www.orthodoxnet.gr). Ὁ προσδιορισμός «Ὁρθοδοξία τῶν Ἀγίων μας» εἴναι βαρυσήμαντος. Ἡ ἐντιμότητα, ὡς τόσο, ἀπαιτεῖ νά τεθοῦν καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι μπροστά σέ ἓνα παρεμφερές ἐρώτημα: «Ποιά σχέση ἔχει ἡ δική μας Ὁρθοδοξία μέ τὴν ἀποστολικοπατερική παράδοση καὶ τὴ συνέχειά της, τὴν Ὁρθοδοξία τῶν Ἀγίων μας»; Κατά τί διαφέρουμε ἀπό τοὺς Δυτικούς; Σχολιάζοντας τό κλίμα στή σύγχρονη Ρωσία, μετά τὴν κατάρρευση τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς θέσεως τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ὁ Ἀ. Σολζενίτσιν εἶπε σέ συνέντευξή του κάτι, πού ἴσχύει γιά κάθε Ὁρθόδοξη χώρα τῶν καιρῶν μας: «Τά τελευταῖα δώδεκα χρόνια ἔχω σταματήσει νά βλέπω τὴ Ρωσία σάν κάτι τό πολύ διαφρετικό ἀπό τὴ Δύση... Θά ἐπρεπε νά μήν χρησιμοποιοῦμε τὴ λέξη «Δύση», ἀλλά τὴ λέξη «μοντερνισμός». Ὁ μοντέρνος κόσμος (πού περιλαμβάνει ὅλο σχεδόν τόν κόσμο)» (www.orthodox-news.netfirms.com, 9/6/2003).

Θά εἰμαστε ἀσυγχώρητα ἀφελεῖς, ἂν θεωρούσαμε ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι χώρες εἴναι ἐφικτό νά ὑπάρξουν σάν

ἀπομονωμένες νησίδες, ἔξω ἀπό αὐτόν τόν «μοντέρνο κόσμο». Ἡ φθορά ἔχει ἥδη εἰσχωρήσει καὶ μέσα σέ αὐτές. Μήπως λείπουν ἀπ' αὐτές οἱ «Καρλομάγνοι», ἄρχοντες, πού μέ τή σπάθη τῆς ἰσχύος τους κρατοῦν αἰχμάλωτη τὴν Ἐκκλησία, θεραπαινίδα καὶ κράχτη τῆς ἐξουσίας τους; Μήπως οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες δέν διοικοῦνται ἀπό μικρούς ἢ μεγάλους «Πάπες», (λίγες οἱ ἔξαιρέσεις!), πού διαπλέκονται μέ τήν ἀπάτη, τή χλιδή, τή λαγνεία καὶ τή μέθη τῆς καρλομάγνειας ἐξουσίας, εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας; Ἡ Ὁρθοδοξία βρίσκεται στό μάτι τοῦ κυκλώνα. Δέν ὑπάρχει διέξοδος σωτηρίας ἀλλη ἀπό τήν παλιά συνταγή: τήν ἄγια ἀντίσταση τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων. Πόσοι θά τούς ἀκολουθήσουν; Σίγουρα λίγοι, πού ἀναπόφευκτα θά βρεθοῦν στό εὐλογημένο περιθώριο...

Ἐνα ταπεινό, χαμηλῶν τόνων, φυλλάδιο δίδει κάποιο φῶς ἐλπίδας γιά μιά ἐκ τῶν κάτω ἀντίσταση. Ἀντιγράφουμε τό σχετικό σχόλιό του («Ἐνοριακή Κίνησις», Ιούνιος 2003, Πάτραι): «Ἡ ἀπολυταρχική διοίκησις πολλῶν Ἀρχιερέων καὶ ιερέων εἴναι τό μεγάλο πρόβλημα τῆς Ἐνορίας-Ἐκκλησίας καὶ μέ μαθηματική ἀκρίβεια ὁδηγεῖ πολλούς πιστούς εἰς τήν ἀδιαφορία ἢ τήν βιαίαν ἀντίδρασιν, πράγματα τά ὅποια δέν οίκοδομοῦν. Δυστυχῶς τήν ἀδιαφορία τήν ἐρμηνεύον ως συμφωνία καὶ «δρέπουν τίς δάφνες τῶν κατορθωμάτων τους», τήν δέ βιαίαν ἀντίδρασιν τήν θεωροῦν πάντοτε ως προϊόν τῶν «σκοτεινῶν δυνάμεων». Βεβαίως δέν λείπει καὶ ἡ μερίδα ἐνοριτῶν-πιστῶν οἱ ὅποιοι

είναι περισσότερο ή λιγότερο κοντά εἰς τήν θρησκοληψίαν, ή όποια ἀφελῶς συμφωνεῖ μέ σολα. Αὐτή είναι ἡ πιό εύκολοεκμετάλλευτος μερίδα ἀπό τήν κάθε εἰδους ἔξουσία» (οἱ ὑπογραμμίσεις είναι δικές μας).

Ο προβληματισμός τῶν ὅποιων Εὐρωπαίων πιστῶν είναι ἀνάγκη νά ἀποκτήσει βαθειές ὑπαρξιακές προεκτάσεις. Ποιο είναι τό ιδανικό τοῦ Εὐρωπαίου Χριστιανοῦ, ὁ Τελώνης ἡ ὁ Φαρισαῖος; Μέ ἄλλα λόγια, αὐτός, πού μπορεῖ νά δεῖ κατάματα τήν ἀναξιότητά του νά λέγεται Χριστιανός, καί ζητᾶ ἔλεος ἀπό Ἐκείνον, γιατί στό διάβα τῆς ιστορίας ἔγινε αἰτία

νά βλασφημεῖται τό ἄγιο ὄνομά Του «ἐν τοῖς ἔθνεσι»; Ἡ αὐτός, πού αὐτοθαυμάζεται προβάλλοντας τή θρησκευτική καί πολιτιστική ὑπεροχή του, τίς ιστορικές περγαμηνές του, καί βλέπει ἀφ' ὑψηλοῦ σολους τούς ἄλλους λαούς, κρίνοντάς τους χρήσιμους μόνο ὅταν μεγαλύνουν τά ἐπιτεύγματά του, ἄξιους λόγου μόνο στό μέτρο πού θέλουν νά τόν μιμηθοῦν;

Ο Τελώνης, πάντως, ὑπῆρξε πάντα ή μόνη ἐλπίδα τοῦ κόσμου!

E. X. Οἰκονομάκος

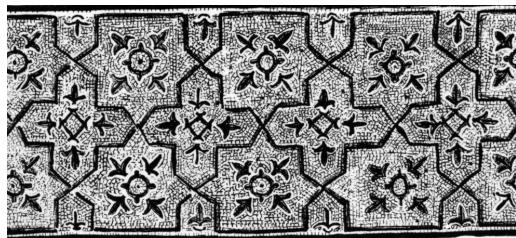
Παπα -Γιάννη

‘Ο ΤΖÍΝ ΡÓΜΠΙΝΣΟΝ εἶγινε στίς 6 Αύγουστου ὁ πρῶτος δηλωμένος ὁμοφυλόφιλος ἐπίσκοπος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς. Παρά τίς ἀντιδράσεις ἐκείνων, πού τόν γνώριζαν, ἡ Συνέλευση τῆς ἐπισκοπικῆς ἀντιπροσωπείας, πού συνῆλθε στή Μινεσότα, μέ ψήφους 62 ἐπισκόπων, σέ σύνολο 102, ἔκρινε ὅτι «είναι καθαρός»!!!) καί ὅτι δέν ὑπάρχει κανένα κώλυμα νά χριστεῖ ἐπίσκοπος.

“Ολα, φαίνεται πώς ἔγιναν σύμφωνα μέ τά «έλληνικά πρότυπα».

Τό ἐπόμενο βῆμα τοῦ Ρόμπινσον, θά είναι, ὅπωσδήποτε, ἡ κατάθεση αἵτησης ἀσφαλιστικῶν μέτρων, γιά νά μή γράφουν τίποτα ἐναντίον του, ὅσοι διαμαρτύρονται γιά τή βεβήλωση τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος.

ΦΙΛΙΚÁ
ΠΑΠΑ -ΓΙΩΡΓΗΣ

Ἡ ἔξομολόγηση ἐνός Νεωκόρου

Εἶμαι ἔνας φτωχός καὶ ἀγράμματος νεωκόρος. Παλεύω ὅλη μέρα, μέση ση εὐσυνειδησία μοῦ ἔχει δώσει ὁ Θεός, νά κρατάω καθαρή τήν Ἐκκλησία. Προσπαθῶ νά μή δίνω σέ κανένα τό δικαίωμα νά μέ κατηγορήσει γιά ἀμέλεια ἢ γιά φιλοχρηματία, οὔτε νά ψιθυρίσει κάτι σέ βάρος ὅλου τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ναοῦ. Ἄλλα, τό ὁμολογῶ, τό μάτι μου εἶναι ὁρθάνοιχτο καὶ πιάνω κάθε κίνηση καὶ κάθε κριτική, πού κάνουν οἱ παπάδες καὶ οἱ ἐπισκέπτες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἄν ἦξερα γράμματα, θά εἶχα καὶ ἐγώ ἄλλη συμμετοχή, σέ ὅσα γίνονται σήμερα στήν Ἐκκλησία μας. Ἄν εἶχα σπουδάσει καὶ εἶχα ἀποκτήσει δυό πτυχία, ἄν εἶχα ἀποφασίσει νά φορέσω τό ράσο, ἄν εἶχα καλλιεργήσει τίς δεσποτικές εὔνοιες καὶ εἶχα καταφέρει νά εἰσπηδήσω, ἐστω, στήν ἀκριτική Μητρόπολη Ἀλεξανδρούπολης καὶ νά καθήσω στό δεσποτικό θρόνο της, θά φερόμουνα καὶ ἐγώ σάν ἄρχοντας. Σάν παράγοντας τῆς Θράκης καὶ ὀλόκληρης τῆς Ἑλλάδας. Σάν ἐκκλησιαστικός καὶ ἐθνικός ἡγέτης. Καί, ὑστερα ἀπό καμμιά τριανταριά χρόνια, θά ἔγραφα μιά ἐπιστολή στό ποιμνιό μου, γιά νά τό ἐνημερώσω

λεπτομερέστατα, γιά ὅσα ἔκανα καὶ γιά ὅσα σχεδιάζω νά κάνω ἀπό δῶ καὶ πέρα.

Νά τί θά ἔγραφα.

Ἄγαπημένο μου ποίμνιο. Γνωρίζετε ὅλοι σας πολύ καλά, πῶς βρέθηκα στήν Ἀλεξανδρούπολη ώς Μητροπολίτης καὶ ποιμένας σας. Μέσα μου ἔκαιγε ὁ πόθος νά γίνω δεσπότης. Νά φορέσω τή δεσποτική μίτρα καὶ νά πιάσω στό χέρι τήν πατερίτσα. Καί, ὅταν δόθηκε ἡ εὐκαιρία, ἐστω καὶ ἀνώμαλη, δέν ἄντεξα. ἔτρεξα νά καταλάβω τό θρόνο. Ἔδιωξα τό Μητροπολίτη σας, ἐνα ἅγιο γέροντα, ἀξιολειτουργό, πού εἶχε ὀργώσει τή Μακεδονία σπέρνοντας τό λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ὁδηγώντας τή νεολαία στήν ἀγκαλιά τῆς Ἐκκλησίας. Καί στρογγυλοκάθησα ἐγώ στό θρόνο του. Βέβαια, ἀργότερα, προσπάθησα νά τόν ἀποζημιώσω. Ὅταν ἔκλεισε τά μάτια του, πονεμένος γιά τήν πράξη μου, ἐγώ τοῦ ἐστησα μιά προτομή ἔξω ἀπό τό Μητροπολιτικό οἰκημα, γιά νά τή βλέπει ἀπό τόν οὐρανό καὶ νά παρηγοριέται.

Σᾶς ἔξομολογοῦμαι, πῶς θά προτιμοῦσα νά μήν ἔρθω στήν Ἀλεξανδρούπολη. Καί αὐτό, ὅχι γιατί ἐκεῖ ὑπῆρχε ὁ ἅγιος Μητροπολίτης. Ἄλλα γιατί ἡ ἐπαρχία αὐτή εἶναι μακριά ἀπό τό κέντρο τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀποφάσεων καὶ τῆς δεσποτικῆς διαπλοκῆς καὶ δέν ἔχω τήν εὐχέρεια νά μετέχω εῦκολα στό παιχνίδι τῆς ἐξουσίας. Ἄλλα οἱ ἔξουσιαστές ἐκείνης τῆς ὥρας δέν μοῦ ἔδωσαν ἄλλη εὐκαιρία ἀνάδειξης.

Ύστερα ἀπό κάμποσα χρόνια, ἔβαλα πλώρη γιά τό μεγάλο θρόνο τῶν

Αθηνῶν. Τό μέγεθος αὐτοῦ τοῦ θρόνου ἡταν τὸ μόνο, πού ταίριαζε μέ το δικό μου μέγεθος. Ἀλλά, τὴν τελευταία στιγμή, τὸν ἔχασα μέσα ἀπό τὰ χέρια μου. Οἱ ἐκλέκτορες μέ ἔξεγέλασαν. Δέν μοῦ ἔδωσαν τὴν ψῆφο τους. Ἐκλαψα μπροστά τους. Ἰκέτεψα. Ἀλλά, αὐτοὶ μέ μαύρισαν.

Τό ἐπόμενο βῆμα μου ἡταν νά μειώσω γιά λίγο τίς φιλοδοξίες μου καί νά ζητήσω τή δεύτερη σέ μέγεθος καί προβολή Μητρόπολη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τή Θεσσαλονίκη μας. Ἀλλά καί ἔδω τά πράγματα ἔμπλεξαν. Τή Θεσσαλονίκη ἄρχισαν νά τήν τραβολογοῦν οἱ δυό μπροστάρηδες, πού, ὅπως ἀκούω ἀπό πολλούς, θά φτάσουν νά τήν ἔξεσκίσουν. Ό ἔνας τή λέει, πώς εἶναι ἔξαρτημα τῆς Ἀθήνας καί ὁ ἄλλος πώς εἶναι θυγατέρα τοῦ Βοσπόρου. Ἀντε νά δοῦμε ποῦ θά φτάσει τό τραβολόγημα καί τό ἔξσκισμα. Ἰσως καταλήξουν νά ξεκολλήσουν τίς δικές τους κοτσίδες καί νά δώσουν στόν κόσμο τήν εὐκαιρία νά γλεντήσει μέ τίς δεσποτικές φιλοδοξίες καί τίς ἵντριγκες καί νά καγχάζει.

Ἐγώ, τί νά σᾶς πῶ, ἀγαπημένα μου παιδιά καί φίλτατο ποίμνιο. Μέ τά τραβήγματα τῶν δυό μεγάλων, βλέπω νά μένω στό περιθώριο. Νά μέ παίρνει τό ποτάμι τῆς δεσποτικῆς ἔμπαθειας καί νά μέ βγάζει ἔξω ἀπό τό δρομολόγιο τῆς προαγωγῆς μου.

Σᾶς τό ὄμολογῷ, πώς αὐτό μέ θλίβει καί μέ κάνει νά μή μπορῶ νά κλείσω μάτι. Γιά δεύτερη φορά χαμένος! Δέν τό ἀντέχω. Ἀπό τώρα βλέπω τά βλέμματα ὅλων νά καθηλώνονται πάνω μου καί νά γυαλίζουν ἀπό εἰρωνεία.

Καθώς βλέπω, ὅλα τά ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς μου θά τά περάσω κοντά σας. Ὁχι θεληματικά. Ἀλλά στανικά. Ἀφοῦ δέν κατάφερα νά κάνω δεύτερο γάμο μέ ἄλλη, πλουσιότερη νύφη, (ἐμεῖς οἱ ἐκκλησιαστικοί ὀνομάζουμε γάμο τή χειροτονία μας σέ ἐπίσκοπο καί τή σύναψη πνευματικῆς σχέσης μέ τή Μητροπολιτική μας ἐπαρχία), ἀναπόφευκτο εἶναι, ὅσο ζῶ, νά εἴμαι ποιμένας σας καί σεῖς νά μέ ὀνομάζεται πατέρα σας.

Ἐλπίζω νά μέ συγχωρήσετε, πού ὅλα τά χρόνια μεθόδευνα νά σᾶς ἀφήσω καί νά ἀγκαλιάσω ἄλλα πνευματικά παιδιά.

Γυρίζω πίσω, ὅπως γυρίζει ἔνας πατέρας, πού ἀπότυχε σέ κάποιο δεύτερο ἔρωτα καί σέ κάποιο δεύτερο γάμο. Δεχθείτε με, ταπεινωμένο καί συντριψμένο.

Καί κάποια ἄλλη παράκληση: Σᾶς ίκετεύω, μή μέ φτύσετε!

Ο Νεωκόρος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο
 Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης.
 Ἰδιοκτήτης:
 ὁ Μητροπολίτης
 Ἀπτικῆς καί Μεγαρίδος
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
 Διεύθυνση:
 19011 Αύλων Ἀπτικῆς.
 Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ
 Ιωαννίνων 6, Μοσχάτο.

Έπιλογές άξιοκρατίας!!!

Στήν πρωτοπορεία ό. κ. Χριστόδουλος, Έπιλεγει τούς συνεργάτες του από τις τριόδους της περιοχῆς άγιας Αννης και από τούς τροφίμους τοῦ Κορυδαλλοῦ.

Μήν πεῖτε, πώς δέν εἶναι ἔτσι.

Διαβάστε τό κείμενο ἐνός ἐγγράφου, πού ἔστειλε κάποιος παλιός Μητροπολίτης σέ ἐφημέριο τῆς περιοχῆς του:

«Πρός τὸν....

Ἐχοντες ὑπ' ὅψει, ὅτι, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 234/38-9-76 Βουλεύματος τοῦ Συμβουλίου Πλημμελειοδικῶν Λαμίας προεψυλακίσθης, ἀπό 4ης τρέχοντος, ἐν ταῖς Δικαστικαῖς Φυλακαῖς Κορυδαλλοῦ, κατηγορούμενος ἐπὶ παραπτώμασι προβλεπομένοις ἀπό τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, ἰδόντες καὶ τάς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 102 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5383/1932 Νόμου "Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας", ἀπαγορεύομέν σοι ἀπό στήμερον τὴν τέλεσιν πάστης Ἱεροπραξίας.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Αύτό το λεβέντη(!) ρασοφόρο, πού δικάστηκε κάποτε γιά παραπτώματα τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, τὸν διάλεξε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, γιά νά τὸν τοποθετήσει προϊστάμενο σέ κεντρικό Ναό τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτεύουσας. Γιά νά εἰκονίζει τὸ ἥθος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Καὶ γιά νά ἐνεργεῖ... ώς φυγόκεντρη δύναμη στό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Συμβόλαιο ὑστεροφημίας!!!.

"Ενα δημοσίευμα τῆς «Ἀλλαγῆς» Πατρῶν μᾶς ἄφησε ἄναυδους.

Τό δημοσίευμα πληροφορεῖ τόν Πατραϊκό λαό, ὅτι ὁ δεσπότης τους κ. Νικόδημος Βαλληνδρᾶς κάνει κομπίνες καὶ ἀπάτες, γιά νά καλύψει τίς ἐνοχές του.

Ο ἀείμνηστος διακεκριμένος Πατρινός Παναγιώτης Ἀργυρόπουλος, ἄλλοτε Εἰσαγ-

γελέας Ἐφετῶν, μέ το ὑπ' ἀριθ. 10719/1996 συμβόλαιο δώρησε στή Μητρόπολη Πατρων 40 ἑκατομμύρια δραχμές, μέ το συγκεκριμένο σκοπό, «νά ἀγοραστεῖ τό ἐντός τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βότση 34 οἰκόπεδο μετά τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀνωγείου οἰκίας» καὶ τό οἰκημα αὐτό νά ἀναδειχθεῖ σέ πνευματικό κέντρο. στό ὅποιο νά «ἀσκοῦνται δραστηριότητες, πού ἀναφέρονται στό πνευματικό, ἡθοπλαστικό καὶ κυρίως φιλανθρωπικό καὶ κοινωνικό ἔργο τῆς Μητροπόλεως τῶν Πατρῶν». Πρόσθετος ὄρος, πού ἐνσωματώθηκε στό Συμβόλαιο, ὑπῆρξε καὶ ἡ ὑποχρέωση τῆς Μητρόπολης τῶν Πατρῶν νά ὄνομάσει τό κέντρο αὐτό «ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ» καὶ τήν ὄνομασία αὐτή νά τήν «ἀναγράφει εὐκρινῶς στήν πρόσωψή του».

Τό δημοσίευμα πληροφορεῖ, ὅτι κατά τή διαμόρφωση τοῦ οἰκήματος, ὁ Μητροπολίτης διέθεσε κάποιο ποσό. Ἀν αὐτό ὑπῆρξε μικρό ἡ μεγάλο, δέν διευκρινίζεται. Οι Πατρινοί γνωρίζουν, ἀπό δημοσιεύματα τῶν ἐφημερίδων τους, πώς ἡ περιουσία, πού συνέλεξε ὁ κ. Νικόδημος, ἀσκώντας τήν ἀρχιερατική τελετουργία, ὑπερβαίνει κατά πολύ τό δισεκατομμύριο. Τώρα, ἀν ἀπό τή μυθώδη αὐτή περιουσία διατέθηκε ἓνα μικρό μέρος, αὐτό δέν καταξιώνει τό Μητροπολίτη.

Πέρα ἀπό αὐτό, ὁ σκανδαλισμός τοῦ Πατραϊκοῦ λαοῦ αὐξήθηκε κατακόρυφα, ὅταν ἔμαθε, ὅτι τό Ἀργυροπούλειο Πνευματικό Κέντρο, δέν πήρε ποτέ τήν ὄνομασία, πού ὥριζε ἡ συμφωνία μεταξύ τοῦ δωρητοῦ καὶ τῆς Μητρόπολης, ἀλλά μεταβαπτίστηκε, ξαφνικά σέ «Νικόδημειον Πνευματικόν Κέτρον».

Ολοι συζητοῦν αὐτή τή στιγμή, πώς τό ποσό, πού διατέθηκε γιά τήν οἰκοδομή τοῦ Κέντρου, εἶναι πολοστημόριο τῆς δεσποτικῆς περιουσίας τοῦ κ. Νικοδήμου.

Καὶ ὅλοι ἔχουν πληροφορηθεῖ, πώς παρεβίασε ἀνεπίτρεπτα τούς ὄρους τῆς συμφωνίας, γιά νά διαφημίσει, ἀκόμα καὶ μετά θάνατο, τόν ἔαυτό του.